

WET- EN REGELGEVING GENDERGERELATEERD GEWELD

Gendergerelateerd geweld

Gendergerelateerd geweld is een overkoepelende term waaronder meerdere vormen van geweld vallen. Het gaat om geweld dat iemand wordt aangedaan vanwege gender, biologisch geslacht, genderidentiteit of genderexpressie. En om geweld dat mensen van een bepaald biologisch geslacht of genderidentiteit onevenredig raakt. Gendergerelateerd geweld kan bestaan uit (de dreiging met) fysiek, seksueel, psychologisch of economisch geweld. Het kan plaatsvinden in de privésfeer, maar ook daarbuiten.

Seksueel grensoverschrijdend gedrag

Seksueel contact kan om verschillende redenen over een grens gaan. Het kan bijvoorbeeld gaan om uit de hand gelopen experimenteelgedrag van jongeren, om seks met iemand die dronken is en niet kan aangeven of hij of zij wil, om seks met een kind, of om seks waarbij iemand met fysiek geweld of bedreiging wordt gedwongen. Het ongewenste seksuele contact kan bestaan uit aanrakingen, seks via de webcam of verkrachting.

Voor al deze verschillende vormen en situaties gebruiken we de overkoepelende term seksuele grensoverschrijding. Hieronder kunnen een aantal vormen worden onderscheiden, waaronder seksueel geweld.

Bron: <https://www.movisie.nl/publicatie/whitepaper-seksuele-grensoverschrijding-seksueel-geweld>

Wetsvoorstel seksuele misdrijven

In oktober 2022 is het wetsvoorstel seksuele misdrijven bij de Tweede Kamer ingediend. Dit wetsvoorstel moderniseert de strafwetgeving voor seksueel grensoverschrijdend gedrag. Belangrijke nieuwe punten uit het wetsvoorstel:

- Meer vormen van seksueel overschrijdend gedrag worden strafbaar.
- Om verkrachting of aanranding aan te tonen, is het niet meer noodzakelijk om te bewijzen dat er sprake was van dwang, geweld of bedreiging.
- De maximale straffen voor een aantal seksuele misdrijven gaat omhoog, stelt de wet voor. Bijvoorbeeld seksueel misbruik van kinderen en kwetsbaren.
- Vrijwillige sexting (het uitwisselen van seksueel beeldmateriaal) onder jongeren is niet langer strafbaar.
- Slachtoffers kunnen straks in meer gevallen aangifte doen dan nu. Het is niet altijd te bewijzen dat iemand tot seks is gedwongen. Soms bevrozen of verstijven slachtoffers. In de nieuwe wet worden zij beter beschermd.

Aanvullende punten om slachtoffers van ernstige seksuele misdrijven beter te beschermen, waaronder:

- De bijzondere verjaringsregeling voor seksuele misdrijven wordt verruimd, zodat verkrachting niet meer verjaart en slachtoffers ook na een lange tijd aangifte kunnen doen.
- Ook kunnen slachtoffers van alle delictsvormen van verkrachting in de toekomst aanspraak maken op een tegemoetkoming uit het Schadefonds Geweldsmisdrijven.

Het streven is om de nieuwe wet in 2024 in werking te laten treden. Voor meer informatie:

[rijksoverheid.nl](https://www.rijksoverheid.nl)

[<https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/seksuele-misdrijven/wetsvoorstel-seksuele-misdrijven>] en

[eerstekamer.nl](https://www.eerstekamer.nl)

[https://www.eerstekamer.nl/wetsvoorstel/36222_wet_seksuele_misdrijven].

GEDWONGEN PROSTITUTIE

In Nederland is prostitutie niet strafbaar als de prostituee (v/m) boven de 18 jaar is, én afkomstig is uit een land uit de Europese Unie of een verblijfsvergunning heeft. Iedere prostituee moet in het bezit zijn van een werk- vergunning. Iemand dwingen tot prostitutie is altijd verboden en strafbaar. Vrouwen, kinderen én mannen kunnen slachtoffer worden van gedwongen prostitutie. Gedwongen prostitutie is mensenhandel. Het doel van de mensenhandelaar is de uitbuiting van een persoon. Mensenhandel is strafbaar (artikel 273f Wetboek van Strafrecht) . In dat artikel is ook de Europese Richtlijn mensenhandel verwerkt.

Vanaf 1 januari 2022 is de klant van een sekswerker strafbaar als deze een seksuele dienst afneemt van een sekswerker waarvan deze weet of ernstige reden heeft te vermoeden dat er sprake is van dwang, uitbuiting of mensenhandel.

Zie voor meer informatie: rijksoverheid.nl:
<https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/prostitutie/documenten/brochures/2011/07/08/prostitutie-en-uitbuiting-nederlands>

Voor meer informatie over wet- en regelgeving:
<https://www.comensha.nl/over-mensenhandel/wet-en-regelgeving/>

SEKSUELE UITBUITING VAN KINDEREN EN JONGEREN

Prostitutie van kinderen en jongeren onder 18 jaar is een vorm van seksuele uitbuiting. Zowel de exploitanten als de klanten die gebruik maken van minderjarige prostituees zijn strafbaar. Ook het produceren en het bezitten van kinderpornografie, en online grooming van kinderen, enz. zijn strafbaar. Voor meer informatie: Nationaal Rapporteur Mensenhandel en Seksueel Geweld tegen Kinderen:
<https://www.nationaalrapporteur.nl/>.

GEEN WETTIGE VERBLIJFSVERGUNNING

Voor slachtoffers van mensenhandel kan het feit dat ze geen verblijfsstatus hebben, reden zijn om geen hulp te zoeken. Voor deze gevallen is de B8/3-regeling (voorheen B9) van belang. De term B8/3 verwijst naar hoofdstuk B8/3 van de Vreemdelingencirculaire 2000, bedoeld voor slachtoffers en getuigenaangevers van mensenhandel. Het doel ervan is dat slachtoffers van mensenhandel aangifte kunnen doen, zonder dat zij onmiddellijk uit het land worden uitgezet. De B8/3-regeling geeft hen het recht op bedenktijd van drie maanden waarin het slachtoffer in alle rust kan besluiten om wel of geen aangifte te doen. De verwijdering uit Nederland wordt gedurende deze periode uitgesteld. Naast het recht op aangifte heeft het slachtoffer het recht op een tijdelijke verblijfsstatus (gedurende en ten behoeve van de strafrechtelijke procedure), het recht op opvang en het recht op (medische) zorg. Deze voorzieningen vloeien voort uit het recht op verblijf en hebben als doel slachtoffers niet alleen juridisch maar ook feitelijk in staat te stellen in Nederland te verblijven.

Voor meer informatie:
<https://www.comensha.nl/over-mensenhandel/veelgestelde-vragen/#Antwoord%2010>

HUISELIJK GEWELD

Veel vormen van huiselijk geweld zijn strafbaar. Slachtoffers kunnen aangifte doen, maar ook getuigen van het geweld kunnen naar de politie gaan.

Het Wetboek van Strafrecht noemt de volgende delicten, waarvoor voorlopige hechtenis mogelijk is (College van procureurs-generaal, 2008):

1. Artikelen die betrekking hebben op mishandeling en ander fysiek geweld:

- eenvoudige mishandeling (art. 300)
- mishandeling die zwaar lichamelijk letsel tot gevolg heeft (art. 300, lid 2) en mishandeling met voorbedachten rade

- zware mishandeling en zware mishandeling met voorbedachten rade (art. 302 en 303)
- dood door schuld (art. 307)
- zwaar lichamelijk letsel door schuld (art. 308)
- doodslag (art. 287)
- moord (art. 289)
- kinderdoodslag en kindermoord (art. 290-291)
- (poging tot) verkrachting (art. 242)
- gemeenschap met een wilsonbekwame (art. 243)
- gemeenschap met kinderen beneden de zestien jaar (art. 244 en 245)
- aanranding (246)
- verleiding van minderjarigen tot ontucht (art. 248a)
- vrijheidsberoving en gijzeling (art. 282 en 282a)

2. Artikelen die betrekking hebben op psychisch geweld:

- bedreiging (art. 285)
- diefstal of beschadiging van goederen (art. 316)
- vernieling (art. 350)

3. Artikel dat betrekking heeft op belaging: art. 285b.

Het Wetboek van Strafrecht kent in art. 304 zogenoemde strafverzwarende gronden toe voor eenvoudige mishandeling (art. 300), mishandeling met voorbedachten rade (art. 301), zware mishandeling (art. 302) en zware mishandeling met voorbedachten rade (art. 303). Als de verdachte zo'n delict heeft gepleegd tegen zijn moeder, vader, partner of kind, kunnen de straffen met een derde worden verhoogd.

Bron: Basisboek Huiselijk Geweld, signaleren - melden - aanpakken; H. Janssen, W. Wentzel en W. Schakenraad; Uitg. Coutinho, 4e herziene druk 2019

VREEMDELINGENRECHT

Mensen die voor hun verblijfsvergunning afhankelijk zijn van partners en binnen vijf jaar bij die partners weg- gaan, verliezen het recht om in Nederland te verblijven. Maar is de relatie verbroken vanwege bewezen geweld, dan kan men een zelfstandig verblijfsrecht krijgen. Een slachtoffer moet daarvoor bijvoorbeeld een medische verklaring van de huisarts hebben, of een melding of aangifte bij de politie. Dit geldt ook voor vrouwen die door hun partner misbruikt werden in het land van herkomst. Verbreking van de relatie tijdens de asielpcedure heeft meestal geen invloed op de procedure.

WET TIJDELIJK HUISVERBOD

De Wet tijdelijk huisverbod houdt in dat een pleger van huiselijk geweld (a) zijn of haar woning tien dagen niet mag betreden en (b) geen contact mag opnemen met partner en eventuele kinderen. Het huisverbod heeft tot doel escalatie te voorkomen door te voorzien in een afkoelingsperiode waarbinnen hulpverlening op gang kan komen. Meer informatie is te vinden op <https://www.huiselijkgeweld.nl/dossiers/huisverbod>

WET MELDCODE HUISELIJK GEWELD EN KINDERMISHANDELING

De wet heeft tot doel vroegtijdig signaleren en handelen te bevorderen. Organisaties en zelfstandige professionals in welzijn, (jeugd)gezondheidszorg, onderwijs, kinderopvang, jeugdzorg en maatschappelijke ondersteuning en justitie zijn verplicht volgens de meldcode te werken bij signalen van huiselijk geweld. De meldcode is geen meldplicht, maar helpt hen om zorgvuldig signalen te onderzoeken en andere stappen te zetten voor een eventuele melding of zelf tot actie te komen. Sinds 1 januari 2019 wordt van professionals verwacht dat zij ernstige situaties van huiselijk geweld en kindermishandeling altijd melden bij Veilig Thuis. Beroepsgroepen hebben zelf een afwegingskader opgesteld waarin is vastgelegd wanneer een situatie zo ernstig is dat melding vereist is. Meer informatie is te vinden op <https://www.huiselijkgeweld.nl/dossiers/meldcode-huiselijk-geweld-en-kindermishandeling>

EERGERELATEERD GEWELD

Ook voor de aanpak van eengerelateerd geweld, huwelijksdwang en achterlating geldt in Nederland de Meldcode. Deze is iets anders dan bij huiselijk geweld. Zo moeten professionals altijd advies vragen bij een expert van de politie, Veilig Thuis of Landelijk Knooppunt Huwelijksdwang en Achterlating (LKHA). Zonder dat advies mogen zij niet het gesprek aangaan met de ouders of andere familie van het (potentiële) slachtoffer. Zie:

<https://www.movisie.nl/publicatie/meldcode-vermoedens-eengerelateerd-geweld-0>

Bij complexe cases van eergeweld kan de politie bijstand vragen aan het Landelijk Expertise Centrum Eer Gerelateerd Geweld (LEC EGG) van de Nationale Politie. Veel vormen van eengerelateerd geweld zijn strafbaar, bijvoorbeeld vrijheidsberoving, bedreiging en intimidatie, en uiteraard mishandeling en moord. Voor slachtoffers bieden Veilig Thuis, het Landelijk Knooppunt Huwelijksdwang en Achterlating en Fier en Sterk Huis, advies, begeleiding en/of opvang.

HUWELIJKSDWANG

Huwelijksdwang is bij wet strafbaar, want iemand dwingen tot huwelijksluiting is een misdrijf. Sinds eind 2015 is de Wet tegengaan huwelijksdwang van kracht. Het Openbaar Ministerie kan met deze wet onder andere een huwelijk tegengaan als er duidelijk sprake is van huwelijksdwang. Ook zijn er meer mogelijkheden om een gedwongen huwelijk nietig (ongeldig) te verklaren. Om te kunnen trouwen moeten beide aanstaande echtgenoten meerderjarig zijn. De in het buitenland rechtsgeldig gesloten huwelijken van minderjarigen worden alleen in Nederland erkend als de echtgenoten, op het moment dat zij in Nederland erkenning van huwelijk vragen, achttien jaar zijn. Voor meer informatie:

- <https://www.huwelijksdwangenachterlating.nl/>

- Wet tegengaan huwelijksdwang: <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/huwelijksdwang/huwelijksdwang-voorkomen>

HUWELIJKSE GEVANGENSCHAP

Huwelijkse gevangenschap is een situatie waarin iemand tegen haar of zijn wil in een (religieus) huwelijk blijft, omdat het niet lukt om een ontbinding van dat huwelijk te regelen. Bijvoorbeeld omdat een van de echtgenoten weigert te scheiden, of omdat het (religieus) huwelijk niet ontbonden kan worden volgens de regels van de geloofsgemeenschap van (een van) de partners. Het gevolg is dat men de partners nog steeds als getrouwd ziet en een nieuwe relatie niet accepteert, maar beschouwt als overspel.

Huwelijkse gevangenschap is een van de zogenoemde schadelijke praktijken die sinds 1 juli 2013 strafbaar zijn.

De wet Huwelijkse gevangenschap (inwerkingtreding 1 juli 2023) maakt het voor de rechter makkelijker om het burgerlijk en religieus huwelijk tegelijk te beëindigen. Ook staat in deze wet dat beide echtgenoten verplicht zijn om mee te werken aan de religieuze echtscheiding.

Voor meer informatie:

https://www.eerstekamer.nl/wetsvoorstel/35348_tegengaan_huwelijkse